

News Coverage of the United States Withdrawal from the JCPOA in International Media BBC and CNN

Mohammad Moghadamfar¹, Hassan Eyvazzadeh², Malek Zolgadr³

¹ Ph.D., Student, Department of Political Science, Faculty of Humanities and Arts, Za.C., Islamic Azad University, Zanjan, Iran. mohammadmogadam33@gmail.com

² Department of International Relations, Faculty of Humanities and Arts, Za.C., Islamic Azad University, Zanjan, Iran (Corresponding author), hasan1402ey@gmail.com

³ Department of International Relations, Faculty of Humanities and Arts, Za.C., Islamic Azad University, Zanjan, Iran. malek.zolgadr@yahoo.com

Abstract

The present research has addressed the manner of the representation of the U.S. withdrawal from the JCPOA in the news coverage of the BBC and CNN in the time period of May 8 to November 8, 2018, using the descriptive-analytical-comparative method and utilizing the method of qualitative and quantitative content analysis and based on the theories of framing, highlighting (priming), and the combined discourse analysis of van Dijk and Fairclough. The main goal of the inquiry is the analysis of discourse, framing, and news orientation in these two media outlets and the comparison of their approach toward this important international event. The statistical population includes all reports, analyses and news, articles, and interviews published on the website, television networks, or social networks of the BBC and CNN regarding the U.S. withdrawal from the JCPOA in the mentioned period. From among 184 initial news items, after refinement, 64 news items were selected for the final sample; 32 news items related to CNN and 32 news items related to the BBC. The findings indicate that the BBC mostly possesses a multilateral and analytical approach that reflects the U.S. withdrawal within the framework of European relations, sanctions, and international consequences. CNN has mostly addressed the framework of "Maximum Pressure," the return of sanctions, U.S. domestic interests, and its economic and political consequences for Washington. In fact, the BBC has emphasized international consequences and multilateralism more, while CNN has organized its narrative mainly around the axis of Trump's personal decision and the domestic political consequences of the U.S. Also, significant differences exist in the highlighting of subjects, news priorities, and discourse between these two media outlets, which originate from their news mission, target audience, and media strategies. The final result is that the news coverage of these two media outlets is not only a reflection of events but also has a potential impact on the international image, public opinion, and policy-making, and their precise analysis is essential for understanding public diplomacy, media power, and international communications.

Keywords: Media, BBC, CNN, News Coverage, JCPOA, Discourse Analysis.

Received: 2025-03-01 ; Received in revised form: 2025-04-12 ; Accepted: 2025-05-09 ; Published online: 2025-07-01

<https://doi.org/10.22034/sm.2024.2017312.2167>

© the authors

<http://sm.psas.ir>

Article type: Research Article

Publisher: Political Studies Association of the Seminary

پوشش خبری خروج ایالات متحده آمریکا از برجام در رسانه‌های بین‌المللی BBC و CNN

محمد مقدم^۱، حسن عیوض‌زاده^۲، مالک ذوالقدر^۳

^۱ دانشجوی دکتری، گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم انسانی و هنر، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.
mohammadmogadam33@gmail.com

^۲ گروه روابط بین‌الملل، دانشکده علوم انسانی و هنر، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران (نویسنده مسئول).
hasan1402ey@gmail.com

^۳ گروه روابط بین‌الملل، دانشکده علوم انسانی و هنر، واحد زنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، زنجان، ایران.
malek.zolgadr@yahoo.com

چکیده

پژوهش حاضر با روش توصیفی - تحلیلی - مقایسه‌ای و با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کیفی و کمی و براساس نظریه‌های چارچوب‌گذاری، برجسته‌سازی و تحلیل گفتمان ترکیبی ون‌دایک و فرکلاف به بررسی نحوه بازنمایی خروج آمریکا از برجام در پوشش خبری BBC و CNN در بازه زمانی ۸ می تا ۸ نوامبر ۲۰۱۸ پرداخته است. هدف اصلی تحقیق، تحلیل گفتمان، چارچوب‌بندی و جهت‌گیری خبری در این دو رسانه و مقایسه رویکرد آن‌ها نسبت به این رویداد مهم بین‌المللی است. جامعه آماری شامل همه گزارش‌ها، تحلیل‌ها و خبرها، مقالات و مصاحبه‌های منتشرشده در وبسایت، شبکه‌های تلویزیونی یا شبکه‌های اجتماعی BBC و CNN درباره خروج آمریکا از برجام در بازه مورد اشاره می‌باشد. از میان ۱۸۴ خبر اولیه، پس از پالایش، ۶۴ خبر برای نمونه نهایی انتخاب شد. ۳۲ خبر مربوط به CNN و ۳۲ خبر مربوط به BBC. یافته‌ها نشان می‌دهند که BBC غالباً رویکردی چندجانبه و تحلیلی دارد که خروج آمریکا را در چارچوب روابط اروپایی، تحریم‌ها و پیامدهای بین‌المللی منعکس می‌کند. CNN بیشتر به چارچوب «فشار حداکثری»، بازگشت تحریم‌ها و منافع داخلی آمریکا و پیامدهای اقتصادی و سیاسی آن برای واشینگتن پرداخته است. در واقع BBC بیشتر بر پیامدهای بین‌المللی و چندجانبه‌گرایی تأکید کرده، در حالی که CNN روایت خود را عمدتاً حول محور تصمیم شخصی ترامپ و پیامدهای سیاسی داخلی آمریکا سامان داده است. همچنین تفاوت‌های قابل توجهی در برجسته‌سازی سوژه‌ها، اولویت‌های خبری و

پژوهش حاضر برگرفته از: رساله دکتری محمدمقدم با عنوان: «نقش رسانه‌های بین‌المللی در جهت‌دهی به روند مذاکرات هسته‌ای ایران و ۱+۵ پس از خروج آمریکا از برجام با تمرکز بر BBC و CNN»، استاد راهنما: حسن عیوض‌زاده و استاد مشاور مالک ذوالقدر ارائه شده در دانشگاه آزاد اسلامی واحد زنجان می‌باشد.

استناد به این مقاله: مقدم، محمد؛ عیوض‌زاده، حسن؛ ذوالقدر، مالک (۱۴۰۴). پوشش خبری خروج ایالات متحده آمریکا از برجام در رسانه‌های بین‌المللی BBC و CNN. *سیاست متعالیه*، ۱۳(۲): ص ۲۷۳-۲۹۲. <https://doi.org/10.22034/sm.2024.2017312.2167>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۱۱؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۴/۰۱/۲۳؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۱۹؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۱۰

© the authors

<http://sm.psas.ir>

نوع مقاله: پژوهشی

ناشر: انجمن مطالعات سیاسی حوزه

گفتمان بین این دو رسانه وجود دارد که ناشی از مأموریت خبری، مخاطب هدف و استراتژی‌های رسانه‌ای آنها است. نتیجه نهایی اینکه، پوشش خبری این دو رسانه نه تنها بازتاب رویدادها است، بلکه تأثیری بالقوه بر تصویر بین‌المللی، افکار عمومی و سیاست‌گذاری دارد و تحلیل دقیق آنها برای درک دیپلماسی عمومی، قدرت رسانه‌ای و ارتباطات بین‌المللی ضروری است.

واژه‌های کلیدی: رسانه، BBC، CNN، پوشش خبری، برجام، تحلیل گفتمان.

۱. مقدمه

برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) از زمان امضای آن در سال ۲۰۱۵ تا خروج آمریکا در مه ۲۰۱۸ و پس از آن، همواره در مرکز توجه سیاست بین‌الملل و رسانه‌های خبری بوده است. تصمیم دولت ترامپ برای خروج یک‌جانبه از این توافق، تنها یک تصمیم سیاسی نبود، بلکه به‌عنوان یک موضوع رسانه‌ای نیز اهمیت ویژه‌ای یافت؛ زیرا نحوه پوشش خبری آن می‌توانست برداشت افکار عمومی در سطح ملی و جهانی را شکل دهد. نظریه‌پردازان رسانه مانند گامسون^۱ (۱۹۹۲) تأکید دارند که رسانه‌ها «لنز»هایی را ایجاد می‌کنند که از طریق آن، مخاطبان رویداد را فهم می‌کنند. تحلیل رسانه‌ای این رویداد سیاسی-دیپلماتیک نیز از این جهت اهمیت دارد که رسانه‌های بین‌المللی نه تنها به‌عنوان انتقال‌دهندگان اطلاعات، بلکه به‌عنوان سازندگان گفتمان سیاسی عمل کرده (Fairclough, 2015) و در فرآیند ساخت معنای سیاسی درباره رویدادها مشارکت می‌کنند؛ همچنین، می‌توانند بر ادراک مخاطب تأثیر بگذارند، چارچوب خاصی بسازند و از این طریق بر گفتمان عمومی و سیاست‌گذاری تأثیرگذار باشند. با توجه به نقش تعیین‌کننده رسانه‌ها در تعریف واقعیت‌های سیاسی و هدایت مکانیزم‌های مشروعیت‌سازی، بررسی این امر ضروری است که رسانه‌های بین‌المللی چگونه این رویداد را روایت و چارچوب‌بندی کرده‌اند و این چارچوب‌بندی با چه جهت‌گیری (ایدئولوژیک، سیاسی یا گفتمانی) همراه بوده است. از میان رسانه‌های جهانی، BBC و CNN به‌دلیل گستره مخاطبان، اعتبار بین‌المللی و تأثیرگذاری بر سیاست‌گذاران و افکار عمومی، اهمیتی دوچندان دارند. این رسانه‌ها نقش و اهمیتی راهبردی در جهت‌دهی به روایت و افکار عمومی ایفا کردند.

این پژوهش می‌کوشد با تکیه بر چارچوب نظری «فرآیند چارچوب‌سازی» و نیز تحلیل گفتمان ترکیبی ون دایک و فرکلاف، نشان دهد که چگونه دو رسانه قدرتمند می‌توانند برداشت متفاوتی از یک واقعه واحد بسازند و در نتیجه، در جهت‌دهی به افکار عمومی و مشروعیت‌بخشی به سیاست‌ها نقش ایفا کنند. این بررسی به‌ویژه بر نحوه بازتاب این رویداد در این دو رسانه، تأثیرات آن بر سیاست جهانی و نگاه‌های مختلف به این اقدام متمرکز است. مسئله و هدف اصلی پژوهش این است که نشان دهد BBC و CNN، خروج آمریکا از برجام را با چه رویکرد، منابع، چارچوب‌بندی خبری، انتخاب واژگان و درجه برجسته‌سازی، پوشش داده‌اند و این تفاوت‌ها چه تصویری از جهت‌گیری رسانه‌ای آنها در قبال ایران، آمریکا و سیاست بین‌الملل ارائه می‌دهد؟

1. Gamson
2. Framing

۲. پیشینه تحقیق

مرور پژوهش‌های انجام‌شده درخصوص پوشش خبری برجام (به‌ویژه خروج آمریکا) توسط رسانه‌های بین‌المللی شامل BBC و CNN تا زمان نگارش مقاله حاضر (۱۴۰۲)، نشان می‌دهد در معدود مطالعات پیشین داخلی، اغلب نحوه پوشش اخبار خروج آمریکا از برجام توسط CNN، بررسی شده و رویکرد BBC چندان مورد توجه قرار نگرفته است. ازجمله:

عبداللهی نژاد و امید (۱۳۹۹) در بررسی بیش از ۴۶۵ مطلب خبری از وب‌سایت‌های CNN، فاکس نیوز، الجزیره و پرس.تی.وی در شش ماه اول سال ۲۰۱۹ (پس از خروج آمریکا از برجام)، دریافتند که در این دوره، ۶۴/۵٪ از اخبار این رسانه‌ها جهت‌گیری منفی نسبت به روابط ایران و آمریکا داشته‌اند و CNN بیشترین سهم از خبرهای منفی را از آن خود کرده است.

ناصری ظاهری و شیرزادیان (۱۳۹۸)، نیز در پژوهشی با عنوان «مقایسه نحوه پوشش اخبار خروج آمریکا از برجام در وب‌سایت‌های پرس.تی.وی و سی.ان.ان»، و با جامعه آماری شامل تمام اخبار منتشرشده از تاریخ اعلام خروج آمریکا از برجام به فاصله ۲۰ روز، دریافتند که هر دو وب‌سایت، موضوع خروج آمریکا از برجام را بیشتر از نگاه سیاسی منعکس کرده‌اند. جهت‌گیری پرس.تی.وی، بیشتر منفی و جهت‌گیری سی.ان.ان، بیشتر خنثی بوده است.

همچنین در برخی مطالعات، فریمینگ رسانه‌ای در مورد برجام توسط رسانه‌های آمریکایی مورد بررسی قرار گرفته است. ازجمله دشتی و قاسمی طاری^۱ (۲۰۲۰)، فریم‌های CNN را پس از برجام تحلیل کرده^۲ و نشان داده‌اند CNN در دوره پس‌برجام بر فریم‌های تهدید امنیتی و اقتصادی تأکید داشته است. در تحقیقات خارجی نیز پیشینه مرتب‌یافت‌نشده. ضمن اینکه پیش‌تر، هیچ مطالعه مقایسه‌ای بین CNN و BBC صورت نگرفته است. در نتیجه، تحلیل مقایسه‌ای پوشش خروج آمریکا از برجام در CNN و BBC همچنان محدود است و پژوهش حاضر این خلأ را پر می‌کند.

۳. چارچوب نظری تحقیق

از رویکرد نظری، تحلیل پوشش خبری رسانه‌های مورد مطالعه درخصوص نقض برجام، در چارچوب اصول نظریه‌های «اثرات رسانه‌ای» و «تحلیل گفتمان انتقادی» (ترکیبی ون‌دایک و فرکلان) و به‌ویژه

1. Dashti & Ghasemi Tari

2. Wsps.ut.ac.ir

«چارچوب‌بندی»^۱، «اولویت‌بندی خبری»^۲ قابل بررسی است که نشان‌دهنده رویکردهای تحلیلی و تکنیک‌های گزارشگری رسانه‌های بین‌المللی می‌باشد.

۱-۳ فریمینگ: یا چارچوب‌سازی، به معنای «انتخاب برخی جنبه‌های واقعیت و برجسته‌سازی آنها برای جهت‌دادن به تفسیر مخاطب» است (Entman, 1993)؛ یعنی فرآیند کنترل انتخابی محتوای رسانه توسط دست‌اندرکاران رسانه‌ای که می‌گوید چگونه بخش خاصی از محتوای رسانه یا معانی بیان حاصل از آن در یک قالب و بسته‌بندی ارائه می‌شود؛ به گونه‌ای که امکان تعبیر و تفاسیر مطلوب، معین و مشخص را فراهم و تعبیر دیگر را حذف می‌کند. به بیان دیگر، رسانه‌ها به مخاطبان می‌گویند درباره چه فکر کنند و چگونه فکر کردن را نیز در چارچوبی که از پیش ساخته و پرداخته‌اند، بر آنان تحمیل می‌کنند. فریم‌ها تعیین می‌کنند: (۱) چه مسئله‌ای مسئله‌دار شود؛ (۲) چه کسی مقصّر معرفی شود؛ (۳) چه پیامدی برجسته شود؛ و (۴) چه راه‌حلی داخلی مشروعیت یابند. در موضوع برجام، فریم‌هایی مانند امنیتی، اقتصادی، حقوق بین‌الملل، سیاست داخلی آمریکا، دیپلماسی چندجانبه و تهدید هسته‌ای، از اهمیت ویژه برخوردارند.

۲-۳. اولویت‌بندی خبری: یا برجسته‌سازی نشان می‌دهد که رسانه‌ها کدام جنبه‌های یک رویداد را مهم‌تر جلوه می‌دهند و این اهمیت‌دهی می‌تواند افکار عمومی را شکل دهد. براساس این نظریه، رسانه‌ها تعیین می‌کنند که مخاطب درباره چه موضوعی فکر کند؛ اگرچه الزاماً نمی‌گویند چگونه فکر کند (McCombs & Shaw, 1972). در پوشش خروج از برجام، اینکه رسانه‌ها کدام پیامدها را برجسته کرده‌اند (تحریم‌ها؟ امنیت منطقه؟ رقابت ژئوپولیتیکی؟) نشان‌دهنده اولویت‌بندی آنها است.

۳-۳. تحلیل گفتمان انتقادی: ابزاری مؤثر برای کشف لایه‌های پنهان قدرت و ایدئولوژی در متن رسانه‌ای است؛ به‌ویژه هنگامی که رسانه‌ها در حوزه سیاست خارجی و امنیت بین‌الملل نقش فعال دارند. در این پژوهش از تحلیل گفتمان ترکیبی ون‌دایک و فرکلاف استفاده شد. فرکلاف معتقد است که گفتمان تنها بازتاب واقعیت نیست؛ بلکه ابزار تولید و بازتولید قدرت، ایدئولوژی و روابط اجتماعی است. او بر پیوند نظام‌مند میان متن، عمل گفتمانی و عمل اجتماعی تأکید دارد (Fairclough, 1995, p. 2001). مدل وی بر پیوند میان زبان، قدرت و ایدئولوژی تمرکز دارد و تحلیل را در سه سطح متن، گفتمان و بافت اجتماعی دنبال می‌کند. ون‌دایک (۱۹۹۷) نیز رویکردی شناختی-اجتماعی دارد که بر تعامل میان گفتمان، شناخت^۳ و جامعه تأکید

1. Framing
2. Agenda-setting
3. Cognition

می‌کند و بر سه سطح تحلیل گفتمان متمرکز است. ۱. ساختارهای زبانی (انتخاب واژگان، ترکیب جملات و برجسته‌سازی عناصر خاص)؛ ۲. ساختارهای شناختی (چگونگی بازنمایی ذهنی و باورهای مخاطب)؛ ۳. ساختارهای اجتماعی (نقش رسانه در بازتولید هنجارها و قدرت اجتماعی). ترکیب این دو مدل برای تحلیل لایه‌های مختلف متون خبری BBC و CNN به منظور پوشش سطح زبانی و ایدئولوژیک استفاده شده و تحلیل شامل بررسی انتخاب واژگان، برجسته‌سازی یا حذف کنشگران، تأکید بر بحران‌ها و نمایش قدرت‌های بین‌المللی است.

۴. روش تحقیق

این پژوهش از نوع تحلیل محتوای کیفی و کمی - مقایسه‌ای است. جامعه آماری شامل تمام گزارش‌ها، تحلیل‌ها و خبرها، مقالات و مصاحبه‌های منتشر شده در وبسایت، شبکه‌های تلویزیونی یا اجتماعی BBC و CNN درباره خروج آمریکا از برجام در بازه شش ماهه (مه تا نوامبر ۲۰۱۸) است. از میان ۱۸۴ خبر اولیه مندرج در مقالات، اخبار و گزارش‌هایی با محوریت اصلی خروج آمریکا در دوره مورد نظر، با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند و پس از پالایش، ۶۴ خبر به‌عنوان نمونه نهایی انتخاب شد (۳۲ خبر CNN و ۳۲ خبر BBC). ابزار تحلیل، کدگذاری دستی با کمک پروتکل انتمن (۱۹۹۳)؛ استفاده از نرم‌افزار تحلیل متن MAXQDA برای استخراج خوشه‌های معنایی و کدگذاری تم‌های متنی است. واحد تحلیل خبر، پاراگراف، نقل قول، عکس و واژه/مفهوم خاص می‌باشد. این نوع تحلیل ترکیبی از داده‌های کمی و کیفی می‌تواند به ما کمک کند تا درک بهتری از نحوه پوشش رویدادهای مهم بین‌المللی در رسانه‌های مختلف پیدا کنیم و تأثیرات آنها بر افکار عمومی و سیاست‌های جهانی را شناسایی کنیم.

۵. بحث و یافته‌ها

۵-۱. رویکرد BBC و CNN در پوشش خبری

برای تحلیل نحوه پوشش خبری خروج ایالات متحده از برجام در BBC (به‌عنوان یک بنگاه عمومی و با ادعای بی‌طرفی) و CNN (با رویکردی جهانی و آمریکامحور)، اشاره به تفاوت‌های رویکردی این دو رسانه در ارائه اخبار و تحلیل‌های مختلف ضروری است. BBC به‌عنوان یک رسانه دولتی بریتانیا، بیشتر تمایل به حفظ بی‌طرفی و انعکاس نظرات مختلف دارد؛ اما در عین حال، سیاست‌های دولت بریتانیا و همچنین روابط آن با اتحادیه اروپا و ایران نیز بر پوشش این خبر تأثیرگذار بوده است. این رسانه معمولاً در تحلیل‌های خود، به ابعاد سیاسی و دیپلماتیک خروج آمریکا از برجام پرداخته و بر تأثیر آن بر روابط بین‌المللی تأکید کرده

است (BBC News, 2018). در حالی که پوشش خبری CNN به‌عنوان یک رسانه آمریکایی، ممکن است تحت تأثیر رویکردهای دولت ایالات متحده باشد؛ لذا، در تحلیل‌های این رسانه، بیشتر بر اقدامات ترامپ و دلایل سیاست خارجی آمریکا تأکید می‌شود. به‌طور ویژه، تحلیل‌های مربوط به تأثیرات داخلی خروج از برجام و انتقادهایی که از سوی سیاست‌مداران آمریکایی و جهانی مطرح شد، بخشی از رویکرد CNN بود (CNN, a2018).

۲-۵. نحوه پوشش خبری

نحوه پوشش خبری خروج آمریکا از برجام در چارچوب نظری تحقیق از سه جنبه (چارچوب‌سازی، برجسته‌سازی و تحلیل گفتمان) قابل بررسی و تحلیل است.

۱-۲-۵. چارچوب‌های غالب رسانه‌های مورد بحث

خروج آمریکا از برجام، یک رخداد چندسطحی است که بازنمایی آن بر مبنای رویکردهای متفاوت BBC و CNN، شکلی متفاوت یافته است. فریم‌های ارائه‌شده از این دو رسانه در جدول (۱) گویای این حقیقت است.

جدول ۱- فریم‌های غالب در BBC

فریم	توضیح (BBC, 2018)
فریم امنیت بین‌الملل (۳۷٪)	بخش زیادی از خبرهایش را به پیامدهای امنیتی خروج آمریکا اختصاص داده است. از جمله نگرانی‌های اروپا و شورای امنیت، تأکید بر ثبات منطقه‌ای و تأثیر بر نظام عدم اشاعه هسته‌ای. این رسانه به‌شدت خروج آمریکا را تهدیدی برای «ثبات منطقه‌ای»، «رژیم عدم اشاعه» و «امنیت اروپا» معرفی کرد. در برخی گزارش‌ها عباراتی مانند: «اقدامی که می‌تواند توافقی‌های امنیتی جهانی را تضعیف کند» مکرر دیده می‌شود.
فریم حقوق بین‌الملل (۲۵٪)	نکاتی را در مورد اعتبار حقوقی برجام، تعهدات بین‌المللی و تردید در مورد بازگشت آمریکا به توافق مطرح کرده است. این رسانه خروج آمریکا را نقض یک «توافق چندجانبه تأییدشده توسط سازمان ملل» توصیف کرد. این رسانه همچنین به نظر کارشناسان حقوقی درباره «آسیب به اعتبار دیپلماسی آمریکا» استناد کرده است.
فریم دیپلماسی و چندجانبه‌گرایی (۲۱٪)	تحلیل BBC نشان‌دهنده تمرکز بر واکنش دول اروپایی، تلاش‌های دیپلماتیک برای حفظ توافق و پیامدهای دیپلماتیک خروج است. این رسانه بر اختلاف آمریکا با اروپا، تلاش‌های ایران و اتحادیه اروپا برای حفظ توافق، و پیامدهای دیپلماتیک این شکاف تأکید کرده است. این فریم مناسب مخاطب اروپایی BBC است.

جدول ۲- فریم‌های غالب در CNN

فریم	توضیح (CNN, 2018)
فریم اقتصادی (۳۹٪)	به شدت بر تبعات اقتصادی خروج، از جمله بازگشت تحریم‌ها، تأثیر بر صنعت نفت ایران و بازار جهانی نفت تأکید دارد. این رسانه تمرکز بیشتری بر «تحریم نفت»، «تورم ایران»، «پیامد برای شرکت‌های بین‌المللی» و «بازار جهانی انرژی» داشت. این رویکرد نشان‌دهنده اهمیت اقتصاد سیاسی خارجی در سیاست‌گذاری آمریکا است.
فریم سیاست داخلی آمریکا (۲۷٪)	برخی گزارش‌های CNN خروج را در چارچوب سیاست داخلی ترامپ تحلیل کردند، با اشاره به شعار «فشار حداکثری» و نقش آن در سیاست انتخاباتی او. رسانه مذکور این رویداد را در چارچوب «نبردهای سیاسی داخلی» و «سیاست انتخاباتی ترامپ» تحلیل کرد. این فریم در BBC تقریباً غایب است.
فریم رقابت ژئوپولیتیکی (۲۰٪)	CNN به رقابت آمریکا با روسیه و چین، همچنین نگرانی‌های متحدان منطقه‌ای در مورد تبعات استراتژیک خروج، می‌پردازد. این رسانه بارها خروج از برجام را در چارچوب رقابت با ایران، چین و روسیه تحلیل کرده است.

جدول ۳- مقایسه و تفسیر تفاوت‌ها

فریم	توضیح
تفاوت در اولویت‌بندی	تحلیل نشان می‌دهد که BBC بیشتر به جنبه امنیتی و دیپلماتیک خروج توجه دارد. در حالی که CNN به تبعات اقتصادی و سیاست داخلی آمریکا تمرکز بیشتری دارد. این تفاوت منعکس‌کننده مخاطب، مأموریت رسانه و مخاطب هدف است.
پتانسیل جهت‌دهی افکار عمومی	فریمینگ امنیتی توسط BBC می‌تواند بر نگرانی‌های اروپایی و بین‌المللی تأکید کند و فشار دیپلماتیک بر آمریکا را تقویت نماید، در حالی که فریم اقتصادی CNN ممکن است مخاطب آمریکایی را به پیامدهای ملموس اقتصادی خروج حساس کند.
پیامدهای سیاست‌گذاری	بازنمایی‌های مختلف ممکن است بر پویایی دیپلماسی و فشارهای بین‌المللی تأثیر داشته باشد؛ زیرا رسانه‌ها بر شکل‌گیری افکار عمومی و در نهایت سیاست‌گذاری قدرت‌های جهانی نقش دارند.

جدول ۴- تفاوت فریم‌های دو رسانه

CNN	BBC	فریم
متوسط	زیاد	امنیت بین‌الملل
زیاد	کم	اقتصاد
زیاد	بسیار کم	سیاست داخلی آمریکا
کم	زیاد	حقوق بین‌الملل
کم	زیاد	دیپلماسی چندجانبه
زیاد	متوسط	رقابت ژئوپولیتیکی

براساس جدول (۴)، BBC خروج را تهدیدی برای نظم جهانی و CNN آن را بخشی از سیاست داخلی و ژئوپولیتیک آمریکا می‌بیند. این اختلاف، بازتاب‌دهنده تفاوت «مخاطب هدف» و «گفتمان سیاست خارجی» دو رسانه است.

۲-۲-۵. اولویت خبری/برجسته‌سازی

همزمان با اعلام ترامپ مبنی بر خروج ایالات متحده از برجام در ۸ مه ۲۰۱۸، CNN و BBC پوشش خبری گسترده‌ای (در قالب گزارش‌ها، تحلیل‌ها و مقالات مختلف)، از ابعاد مختلف این رویداد ارائه دادند. با این حال، تحلیل مقایسه‌ای آنها تشابهات و تفاوت‌های گفتمانی و اولویت خبری‌شان در بازنمایی خروج آمریکا از برجام را آشکار کرد.

۱-۲-۲-۵. تشابه اولویت‌ها

در هر دو رسانه، به تأثیرات جهانی این تصمیم و پیامدهای آن بر امنیت و سیاست جهانی توجه ویژه‌ای شده است. هر دو اشاره دارند که این اقدام می‌تواند روابط آمریکا با کشورهای اروپایی و حتی برخی از کشورهای آسیایی را تحت تأثیر قرار دهد. در این بین، تأثیر خروج آمریکا از برجام بر قیمت نفت، مسائل اقتصادی و حتی جنگ‌های تجاری نیز بررسی شده است و این دو رسانه بر دو محور عمده: (۱) تحلیل اقتصادی؛ (۲) پیامدهای دیپلماتیک تمرکز کرده‌اند. در تحلیل‌های اقتصادی به این نکته اشاره داشتند که تحریم‌های جدیدی که پس از نقض از برجام به ایران تحمیل شد، ممکن است اثرات منفی زیادی بر اقتصاد ایران داشته باشد. سی.ان.ان. به‌ویژه به تضعیف ریال ایران و مشکلات اقتصادی ناشی از تحریم‌های جدید اشاره کرد (CNN, a 2018). همچنین، هر دو رسانه به این نکته اشاره کردند که خروج آمریکا از برجام می‌تواند باعث ایجاد شکاف‌های عمیق‌تری در نظم بین‌المللی و کاهش اعتماد کشورها به تعهدات بین‌المللی آمریکا گردد. بی.بی.سی. تأکید کرد که این اقدام می‌تواند به افزایش تنش‌ها در خاورمیانه و درگیری‌های نظامی بیشتر منجر شود (BBC, 2018). تحلیل پوشش خبری خروج آمریکا از برجام در رسانه‌های بین‌المللی، به‌ویژه BBC و CNN، نشان می‌دهد که نحوه گزارش‌دهی و تحلیل این رویداد، تحت تأثیر عوامل مختلفی مانند منافع ملی، رویکردهای سیاسی و سیاست‌های رسانه‌ای هر کشور قرار دارد. این رسانه‌ها با توجه به جایگاه خود در عرصه بین‌المللی، رویکردهای متفاوتی را در پوشش اخبار اتخاذ کرده‌اند؛ اما در نهایت، همگی به تأثیرات بلندمدت این تصمیم بر سیاست جهانی و روابط بین‌الملل اشاره داشته‌اند.

۵-۲-۲. تفاوت اولویت‌ها

BBC و CNN به‌عنوان بزرگ‌ترین و معتبرترین رسانه‌های خبری بین‌المللی، هرکدام در ساختار رسانه‌ای و سیاسی متفاوتی فعالیت می‌کنند و بر این اساس، تفاوت‌هایی در رویکردهای آنها مشاهده می‌شود. از جمله: BBC همواره تلاش می‌کند که پوشش خبری خود را بی‌طرفانه و مطابق با استانداردهای حرفه‌ای نگه دارد. با این حال، در پوشش رویداد مذکور، اغلب به تحلیل‌های دقیق و کارشناسانه و بررسی نگاه‌های مختلف به تصمیمات ترامپ پرداخته و بیشتر بر اثرات جهانی تصمیم آمریکا و نحوه تأثیرگذاری آن بر روابط ایران با کشورهای دیگر تأکید داشت. در مجموع، اولویت آن بر سه محور استوار بود: (۱) بیانیه ترامپ و دلایل خروج آمریکا از برجام؛ (۲) واکنش‌های بین‌المللی؛ (۳) تحلیل‌های داخلی و خارجی (BBC, 2018). BBC در گزارش‌های خود، ابتدا به بازتاب سخنان ترامپ در یک کنفرانس خبری و دلایل دولت وی برای خروج از برجام پرداخت. این رسانه با اشاره به استدلال ترامپ می‌گوید: رئیس‌جمهور آمریکا به‌طور خاص به نگرانی‌ها درباره برنامه موشکی ایران و فعالیت‌های منطقه‌ای این کشور اشاره و تأکید دارد که توافق هسته‌ای نمی‌تواند از دستیابی این کشور به سلاح هسته‌ای جلوگیری و نگرانی‌های آمریکا و متحدانش را در خصوص تهدیدات ایران برطرف کند؛ به همین دلیل، باید تغییرات عمده‌ای در آن اعمال شود (BBC, 2018). این رسانه در پوشش تحولات پس از خروج آمریکا، براساس تحلیل‌های سیاسی، اقتصادی و دیپلماتیک، به تبیین ابعاد این تصمیم پرداخته و به دنبال آن، گزارش‌های مختلفی درباره تأثیر این اقدام بر روابط بین‌المللی، امنیت جهانی و واکنش‌های بین‌المللی به این تصمیم منتشر کرده و تأکید کرد که تصمیم ترامپ به شدت مخالف سیاست‌های اتحادیه اروپا و دیگر کشورهای امضاکننده برجام است. همچنین، اشاره می‌کند که «سازمان ملل متحد و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی^۱ همچنان بر رعایت مفاد برجام تأکید کرده‌اند و از ایالات متحده خواستند که به این توافق ادامه دهد» (BBC, 2018) و ادامه می‌دهد که «این اقدام ترامپ در داخل ایالات متحده نیز با انتقادات شدید مواجه شد؛ به‌ویژه از سوی دموکرات‌ها و تحلیلگران سیاست خارجی که آن را اقدامی غیرمؤثر و خطرناک قلمداد کردند. از سوی دیگر، برخی جمهوری‌خواهان این اقدام را به‌عنوان گامی مؤثر در راستای مقابله با سیاست‌های منطقه‌ای ایران دیدند» (BBC, 2018). به‌علاوه، گزارش‌هایی در مورد واکنش ایران و تلاش‌های کشورهای اروپایی برای حفظ برجام منتشر کرد و توجه ویژه‌ای نیز به نگرانی‌های کشورهای خاورمیانه، از جمله اسرائیل و عربستان سعودی، در خصوص افزایش تنش‌ها در منطقه داشت. در مقابل، تمرکز

CNN بیشتر بر جنبه‌های داخلی سیاست‌های آمریکا، تأثیرات آن بر روابط ایالات متحده با سایر کشورهای جهان و نیز تحلیل‌های دقیق و تفسیرهای کارشناسانه از این رویداد بود. در گزارش‌ها و تحلیل‌های این رسانه، در کنار بیانات مقامات آمریکایی و بین‌المللی، به واکنش‌های داخلی و خارجی، همچنین به عواقب اقتصادی و سیاسی این اقدام پرداخته شد. محور پوشش این رسانه نیز در سه حوزه عمده شکل گرفت: (۱) خط‌مشی‌ء جدید ترامپ؛ (۲) واکنش ایران؛ (۳) واکنش جهانی.

CNN که به دلیل رویکرد تحلیلی و کمی، بیشتر متمایل به پوشش نقدی اخبار سیاسی شناخته می‌شود، در تحلیل خروج آمریکا از برجام معمولاً نظرات مخالف ترامپ را برجسته کرده است. همچنین، در گزارش‌های خود به پیامدهای منفی تصمیمات ترامپ برای امنیت جهانی و روابط ایالات متحده با متحدانش اشاره دارد و بیشتر به تحلیل‌های مربوط به نقض توافقات بین‌المللی و تأثیر آن بر اقتصاد و امنیت جهانی پرداخته و در گزارش‌های اولیه خود، به‌ویژه بر مواضع ترامپ در رابطه با خطرات توافق هسته‌ای تمرکز داشت. این رسانه از ابتدا گزارش‌هایی از سیاست‌های داخلی آمریکا و واکنش‌های مختلف احزاب و مقامات آمریکایی منتشر کرد. بسیاری از گزارش‌ها بر این نکته تأکید داشتند که تصمیم ترامپ بیش از آنکه به نفع ایالات متحده باشد، به افزایش بی‌اعتمادی جهانی نسبت به آمریکا منجر خواهد شد (CNN, b2018). این رسانه با انعکاس سخنرانی ترامپ، که در آن بر لزوم مقابله با «فعالیت‌های تخریبی» ایران در منطقه و نقض‌های آشکار توافق هسته‌ای تأکید داشت، به تحلیل سخنان مقامات آمریکایی پرداخت و اظهار داشت که ترامپ معتقد است برجام باعث تسهیل دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای در آینده می‌شود (CNN, b2018). همچنین، تحلیل‌های مختلفی ارائه کرده که نشان می‌داد خروج از برجام، موجب انزوای آمریکا در سطح جهانی می‌شود و ممکن است به منازعات جدید در خاورمیانه منجر گردد. همچنین به دیدگاه‌های کارشناسان سیاسی و دیپلمات‌ها اشاره کرد که بر تأثیرات منفی این تصمیم بر روابط ایالات متحده با متحدانش تأکید می‌کردند. یکی از محورهای اصلی پوشش سی.ان.ان.، واکنش‌های ایران بود و در گزارشات خود به سخنان حسن روحانی، رئیس‌جمهور ایران، مبنی بر دفاع از «حق ایران برای توسعه برنامه هسته‌ای صلح‌آمیز» و اینکه خروج آمریکا از برجام یک اقدام «یکجانبه و غیرقانونی» است، همچنین، به «تهدید به انجام اقدامات تلافی‌جویانه»، اشاره کرد (CNN, a2018).

۳-۲-۵. تحلیل گفتمان خروج ایالات متحده از برجام در CNN و BBC

جدول (۵) به ویژگی‌های واژگان، لحن، استراتژی‌های گفتمانی و پیامدهای پوشش خبری رسانه‌ها

در خصوص خروج آمریکا از برجام و تعداد دفعات اشاره به بازیگران و موضوعات مختلف در ۵ مقاله منتخب از هر رسانه پرداخته است.

جدول ۵- یافته‌های کمی و کیفی تحلیل گفتمان موضوع خروج ایالات متحده از برجام

در CNN و BBC

موضوع	BBC (تعداد دفعات ذکر شده)	CNN (تعداد دفعات ذکر شده)
ایالات متحده	۱۲ بار تأکید بر نقش تصمیم‌گیرنده	تأکید بر مسئول بحران
ایران	۸ بار به‌عنوان کشور آسیب‌دیده	به‌عنوان تهدید و آسیب‌دیده
دیپلماسی و توافق هسته‌ای	۱۰ بار بحث‌های میان ایران و آمریکا	انتقاد از تلاش‌ها و نقض توافق
پیامدهای امنیتی و جهانی	۵ بار در زمینه نگرانی‌های جهانی	انتقاد از تهدیدات امنیتی ناشی از خروج
واکنش‌های بین‌المللی	۷ بار اکثراً نگرانی‌ها و تمایل به ادامه برجام	شکایت و انتقادات جهانی
انتقاد داخلی از ترامپ	۴ بار شکایات و انتقادات داخلی در مقایسه با سیاست‌های خارجی آن	انتقادات از سیاست ترامپ و پیامدهای آن

نتایج، حاکی از تفاوت‌هایی در گفتمان این دو رسانه در موارد زیر می‌باشد.

پوشش تحلیلی: BBC بیشتر به تحلیل‌های دیپلماتیک و بین‌المللی؛ و CNN بیشتر به واکنش‌های داخلی

و سیاست‌های داخلی آمریکا متمرکز است.

زبان و لحن گزارش‌ها: در برخی گزارش‌های BBC، استفاده از زبان بی‌طرفانه‌تر و عینی‌تر مشاهده می‌شود؛ در حالی‌که در گزارش‌های CNN ممکن است لحن پررنگ‌تری از نظر سیاست‌های داخلی آمریکا و انتقاد از دولت ترامپ به چشم بخورد.

رویکرد پوشش خبری: BBC به‌شدت بر تأثیرات جهانی این خروج تأکید داشت؛ در حالی‌که CNN

تمرکز بیشتری بر چگونگی تغییرات در سیاست داخلی آمریکا و واکنش‌ها به این تصمیم داشت.

جدول ۶- یافته‌های کیفی تحلیل گفتمان معیار خروج ایالات متحده از برجام در CNN و BBC

ویژگی / معیار	BBC	CNN
عنوان‌ها و نحوه ارائه مطلب	بی‌طرفانه، تأکید بر گزارش عینی و تحلیلی	انتقادی، تأکید بر پیامدهای منفی تصمیم ترامپ
لحن کلی مقاله	بی‌طرفانه / تحلیلی	انتقادی / منفی
واژه‌های کلیدی و اصطلاحات	«توافق هسته‌ای»، «مذاکرات»، «دیپلماسی»، «آینده نامعلوم»	«تهدید امنیتی»، «آغاز بحران»، «شکست دیپلماسی»

ویژگی / معیار	BBC	CNN
بررسی ایران	به‌عنوان یک کشور دارای حقوق هسته‌ای و نیازمند گفتگو	به‌عنوان تهدید و مسئول پیامدهای منفی
بررسی ایالات متحده	به‌عنوان دولت تصمیم‌گیرنده با تأکید بر جنبه‌های دیپلماتیک	به‌عنوان دولت مسئول بحران‌ها و نقض‌کننده توافقی‌ها
استفاده از افعال	بیشتر از افعال غیرمستقیم و تحلیلی استفاده شده است	افعال فعال و قوی برای نشان دادن مسئولیت آمریکا در بحران
پیامدهای جهانی	تأکید بر آینده نامعلوم توافق و واکنش‌های جهانی	تأکید بر واکنش‌های منفی جهانی و تنش‌های جدید
دسته‌بندی بازیگران	آمریکا: قدرت جهانی تصمیم‌گیرنده؛ ایران: بازیگر آسیب‌دیده	آمریکا: عامل بحران؛ ایران: کشور آسیب‌دیده از تصمیم آمریکا
واکنش‌های بین‌المللی	واکنش‌های ملایم از سوی اتحادیه اروپا و کشورهای اروپایی	واکنش‌های منفی از کشورهای متحد آمریکا و نگرانی جهانی
تحلیل داخلی ایالات متحده	اشاره به تضادهای داخلی درباره سیاست ترامپ	تأکید بر نگرانی‌های داخلی و انتقاد از سیاست ترامپ

جدول (۶) به‌طور واضح نشان می‌دهد که BBC و CNN از استراتژی‌های گفتمانی متفاوتی برای پوشش خروج ایالات متحده از برجام استفاده می‌کنند. BBC در پوشش خود بیشتر بر بی‌طرفی و تحلیل متوازن تأکید دارد؛ در حالی که CNN از لحن انتقادی و قوی برای برجسته‌سازی پیامدهای منفی و انتقاد از سیاست ترامپ استفاده می‌کند. این تفاوت‌ها نه تنها از نظر زبان و واژگان، بلکه از لحاظ محتوا و تحلیل‌ها نیز به‌وضوح قابل مشاهده است.

۳-۵. تحلیل محتوای خبری (جنبه‌های کیفی و مقایسه‌ای)

جدول (۷) به تجزیه و تحلیل عمیق جنبه‌های کیفی اخبار منتشرشده توسط BBC و CNN درخصوص خروج ایالات متحده از برجام، شامل رویکرد رسانه‌ای، لحن (انتخاب واژه‌ها، استراتژی‌های زبانی به‌کار رفته در هر شبکه) و تمرکز هر رسانه بر ابعاد خاص رویداد (سیاسی، دیپلماتیک، یا اقتصادی) می‌پردازد. تمرکز اصلی آن بر جهت‌گیری^۱ و رویکرد کلی (خشی، موافق یا مخالف خروج آمریکا)؛ تحلیل جهت‌گیری CNN و BBC؛ چارچوب‌بندی رویداد (برجسته‌کردن جنبه‌های مختلف موضوع)؛ بازنمایی بازیگران اصلی (ایران، آمریکا، اروپا، ترامپ) است؛ و در نهایت، مقایسه تصویری که هر شبکه از ایران و آمریکا ارائه می‌دهد.

جدول ۷- جدول کیفی (تحلیل محتوای پوشش خبری)

ویژگی	BBC	CNN
لحن گزارش‌ها	بی‌طرفانه و رسمی (تحلیلی): تأکید بر ابعاد بین‌المللی و دیپلماتیک	پرنگ‌تر و انتقادی: بیشتر تمرکز بر سیاست داخلی آمریکا و واکنش‌ها
واژه‌ها و اصطلاحات مورد استفاده	استفاده از واژه‌های «دیپلماسی»، «توافق»، «گفت‌وگو»	استفاده از واژه‌های «بحران»، «اعتراض»، «نقض توافق»
نوع منابع	بیشتر به منابع دیپلماتیک و مقامات بین‌المللی اشاره دارد	منابع داخلی و مقامات دولتی ایالات متحده محور گزارش‌ها هستند.
تمرکز بر ایران	بر تحلیل‌های دیپلماتیک و تأثیرات بر روابط ایران و کشورهای دیگر	کمتز بر ایران، بیشتر بر تأثیرات داخلی آمریکا
تمرکز بر ایالات متحده	اشاره به تصمیم ترامپ و دلایل آن، اما بیشتر به ابعاد جهانی پرداخته می‌شود	بیشتر بر واکنش‌های داخلی، از جمله تقدهای دموکرات‌ها و جمهوری‌خواهان
سطح پوشش اخبار جهانی	بالا (ارزیابی تأثیر بر روابط بین‌الملل)	متوسط (تمرکز بیشتر بر سیاست‌های داخلی آمریکا)
ارائه نظرات دولت‌های خارجی	شامل تحلیل‌های مقامات اروپایی و چین	تمرکز بر سیاست‌های ترامپ و ایران
بازتاب سیاست‌های دولت آمریکا	در حد کمتری (تمرکز بر پیامدهای جهانی)	برجسته (بررسی تصمیمات ترامپ و کنگره)
تأکید بر واکنش‌های جهانی	زیاد (توجه ویژه به واکنش‌های اتحادیه اروپا)	کم (متمرکز بر واکنش‌های داخلی و مقامات آمریکا)
مقایسه با سابقه تاریخی برجام	اشاره به تاریخچه و تفاوت‌های سیاسی گذشته	تأکید بر خروج آمریکا و ناراضی‌های داخلی
درج تحلیل‌های تخصصی	بیشتر (بررسی سیاست خارجی و آثار آن)	کمتز (تمرکز بر تحلیل‌های داخلی و سیاست‌های اجرایی)
شيوه‌های ارائه اطلاعات	استفاده از مصاحبه‌های کارشناسان و تحلیلگران	استفاده از تحلیل‌های خبرنگاران و منابع نزدیک به دولت آمریکا
رویکرد کلی به برجام	نگرانی از تأثیر منفی بر روابط بین‌الملل و امنیت جهانی	بیشتر بر تحلیل‌های داخلی و مخالفت‌ها با سیاست ترامپ
استفاده از تصاویر و گرافیک‌ها	تصاویری از مذاکرات هسته‌ای و مصاحبه‌های دیپلماتیک	تصاویری از اعتراضات و واکنش‌های داخلی آمریکا
پوشش اخبار براساس زمان	در ابتدا به‌طور نسبتاً متوازن اخبار ایران و ایالات متحده را پوشش داد، اما در طول زمان، بیشتر به تحلیل‌های بین‌المللی توجه کرد	بیشتر به پوشش اخبار داخلی آمریکا و تحولات سیاسی داخل آمریکا متمرکز شد.

طبق نتایج جدول (۷)، لحن BBC معمولاً رسمی و بی‌طرفانه است و این رسانه بیشتر، از واژه‌های مرتبط با دیپلماسی و گفت‌وگو استفاده کرده و بر روابط بین‌المللی و تأثیرات جهانی خروج ایالات متحده از برجام

تأکید دارد که نشان‌دهنده تمرکز بیشتر آن بر حفظ بی‌طرفی و برجسته‌سازی ابعاد بین‌المللی و دیپلماتیک و ارائه تحلیل‌های جهانی از این رویداد است. در نهایت، BBC بیشتر، منعکس‌کننده دیدگاه دولت بریتانیا و اروپا می‌باشد. در حالی که CNN بیشتر از لحن انتقادی و واژه‌های مرتبط با بحران، اعتراض و نقض توافق استفاده کرده که نشان‌دهنده رویکرد انتقادی این رسانه نسبت به تصمیمات ترامپ و سیاست‌های داخلی آمریکا است. تمرکز این رسانه اغلب بر واکنش‌های داخلی و تأثیرات سیاسی و اجتماعی خروج آمریکا از برجام در ایالات متحده بوده و در این راستا به استفاده بیشتر از تصاویر و گرافیک‌هایی در نشان دادن اعتراضات و واکنش‌های داخلی ایالات متحده به این اقدام توجه کرده است.

۵-۴. کمیّت پوشش (توصیف جنبه‌های کمی)

جدول (۸) براساس داده‌های عددی و آماری مرتبط با نحوه پوشش خبری، شامل میزان و حجم پوشش (تعداد اخبار، گزارش‌ها و زمان اختصاص داده‌شده به موضوع در هر دو شبکه)؛ انواع محتوا (مقایسه سهم خبر، مصاحبه، گزارش تحلیلی، مقاله و...); منابع خبری و افراد برجسته‌سازی شده (سهم مقامات آمریکایی، اروپایی، ایرانی، کارشناسان و... به‌عنوان منبع خبر در هر شبکه) و همچنین، ارزیابی‌های مختلف مانند زمان پخش، نحوه پوشش و تغییرات در رویکرد رسانه‌ها در طول زمان، به مقایسه تعداد مطالب، نوع پوشش و میزان تمرکز رسانه‌ها بر ابعاد مختلف خبر پرداخته و نشان می‌دهد که هر رسانه به چه‌صورت و در چه میزان به پوشش اخبار پرداخته است.

جدول ۸- توصیف جنبه‌های کمی پوشش خبری

ویژگی	BBC	CNN
تعداد گزارش‌های خبری	۱۵ گزارش خبری (در یک بازه زمانی خاص)	۲۰ گزارش خبری (در یک بازه زمانی خاص)
نوع گزارش‌ها (تحلیلی، خبری)	۸ گزارش تحلیلی، ۷ گزارش خبری، مصاحبه	۱۲ گزارش تحلیلی، ۵ گزارش خبری، ۳ مصاحبه
تعداد مقالات در روزهای اولیه (۲۰۱۸)	۲۵ مقاله خبری و تحلیلی	۳۰ مقاله خبری و تحلیلی
تعداد تحلیل‌های دقیق و عمیق	۵ تحلیل دقیق و جامع	۴ تحلیل دقیق و جامع
تعداد ساعات پخش	۳ ساعت (در یک بازه زمانی خاص)	۴ ساعت (در یک بازه زمانی خاص)
رویکرد عمومی	۶۰٪ تحلیلی، ۴۰٪ خبری	۷۰٪ تحلیلی، ۳۰٪ خبری
تعداد اشاره به انتقادات بین‌المللی	۶ مورد اشاره به انتقادات جهانی	۵ مورد اشاره به انتقادات جهانی
تعداد گزارش‌های مرتبط با ایران	۸ گزارش	۶ گزارش
تعداد گزارش‌های مرتبط با ایالات متحده	۶ گزارش	۱۰ گزارش

ویژگی	BBC	CNN
تعداد گزارش‌های مربوط به دیپلماسی و روابط بین‌الملل	۵ گزارش	۳ گزارش
تعداد گزارش‌های مربوط به تأثیرات داخلی آمریکا	۲ گزارش	۸ گزارش
استفاده از منابع غیر آمریکایی	زیاد (سیاست خارجی اتحادیه اروپا)	کم (متمرکز بر سیاست داخلی آمریکا)

طبق نتایج جدول (۸)، CNN به‌طور کلی تعداد گزارش‌های بیشتری در مقایسه با BBC ارائه کرده است. این امر ممکن است به این معنا باشد که CNN تمایل بیشتری به پوشش اخبار به‌صورت پیوسته و دنباله‌دار دارد. تعداد گزارش‌های مرتبط با ایالات متحده در CNN بیشتر از BBC است که نشان‌دهنده تمرکز بیشتر این رسانه بر تأثیرات داخلی و سیاسی آمریکا است. در مقابل، BBC تمایل بیشتری به تحلیل‌های بین‌المللی و دیپلماتیک دارد؛ در حالی که CNN بیشتر به تحلیل‌های داخلی ایالات متحده و سیاست‌های ترامپ پرداخته است. همچنین، CNN تعداد بیشتری مقاله خبری منتشر کرده که به‌ویژه به‌دلیل تأکید بیشتر بر ابعاد داخلی و واکنش‌های آمریکایی‌ها است. در مقابل، BBC تمایل به ارائه تحلیل‌های عمیق‌تری دارد که بیشتر بر تأثیرات بین‌المللی و جنبه‌های دیپلماتیک خروج از برجام تمرکز دارد.

۶. نتیجه‌گیری

خروج آمریکا از برجام و پوشش خبری آن، در رسانه‌های بین‌المللی همچون BBC و CNN تأثیرات گسترده‌ای بر افکار عمومی و سیاست‌های بین‌المللی داشته است. هر دو رسانه، با توجه به ویژگی‌های خاص خود، به‌نحوی جامع به این موضوع پرداخته‌اند؛ اما تفاوت‌های آنها در نحوه پوشش و تحلیل مسائل سیاسی و اقتصادی، نشان‌دهنده تأثیرات سیاست‌های داخلی و خارجی این رسانه‌ها بر نحوه انعکاس اخبار است. تحلیل پوشش خبری رسانه‌های مذکور درباره این رویداد نشان می‌دهد که اگرچه هر دو رسانه به یک رویداد واحد پرداخته‌اند؛ اما رویکردها، اولویت‌ها و چارچوب‌بندی‌های آنها تفاوت‌های قابل ملاحظه‌ای دارد و این رسانه‌ها با توجه به رویکردهای متفاوت در نحوه ارائه و پردازش اخبار، مخاطب هدف و مأموریت خبری خود، به تحلیل ابعاد مختلف این تصمیم پرداخته‌اند. تفاوت‌هایی که نه‌تنها از اهداف رسانه‌ای، بلکه از ماهیت مخاطبان، نظام سیاسی هر کشور و سنت‌های خبری آنها سرچشمه می‌گیرد. این تفاوت‌ها به‌وضوح نشان‌دهنده نقشی است که رسانه‌ها در شکل‌دهی به درک عمومی از تحولات بین‌المللی و تأثیرگذاری بر سیاست‌های جهانی ایفا می‌کنند.

CNN خروج آمریکا از برجام را عمدتاً در قالب‌های امنیتی و تهدیدمحور، روایت کرده و با تمرکز بر «ایران‌هراسی»، «سیاست مهار» و «بازگشت تحریم‌ها» تلاش کرد این رخداد را به‌عنوان اقدامی ضروری برای محدودسازی فعالیت‌های ایران تصویر کند. این نوع بازنمایی، علاوه بر هم‌راستایی با سیاست‌های دولت وقت آمریکا، به شکل‌گیری تصویری بحران‌محور از ایران در ذهن مخاطب آمریکایی کمک می‌کند. به‌طور کلی، CNN با تأکید بر امنیت ملی، تهدید هسته‌ای ایران و فشار اقتصادی، بیشتر رویکردی مبتنی بر منافع داخلی آمریکا اتخاذ نموده است؛ اما در عین حال، بر جنبه‌های انتقادی و تهدیدات ناشی از این خروج نیز متمرکز است. به‌طوری که به تحلیل پیامدهای اقتصادی و سیاسی این خروج در سطح جهانی پرداخته و بر اختلافات داخلی آمریکا (دموکرات‌ها در برابر جمهوری خواهان) و به‌ویژه واکنش‌های احزاب و مقامات این کشور توجه جدی نشان داد که نشان‌دهنده سیاست محور بودن پوشش آن است.

در مقابل، BBC به‌عنوان یک رسانه بین‌المللی با رویکرد دیپلماتیک، با اتخاذ رویکردی چندلایه، تحلیلی و بین‌المللی، بیشتر ابعاد جهانی تصمیمات آمریکا و تأثیرات خروج آن کشور از برجام بر ثبات منطقه‌ای، بین‌المللی و واکنش متحدان اروپایی را پوشش می‌دهد. این رسانه، خروج آمریکا را نه فقط یک تصمیم امنیتی یا داخلی، بلکه یک اقدام با پیامدهای گسترده حقوقی، اقتصادی و دیپلماتیک معرفی و بیشتر بر تحلیل‌های بین‌المللی و جنبه‌های دیپلماتیک تأکید می‌کند. بدین ترتیب سعی داشت تا ضمن ارائه اطلاعات دقیق و درج نظرات و تحلیل‌های کشورهای دیگر، جایگاه جهانی این تصمیم را در نظر مخاطبان خود تبیین کند. توجه ویژه BBC به واکنش کشورهای اروپایی، جایگاه برجام در حقوق بین‌الملل، پیامدهای تحریم بر اقتصاد ایران و نقد یک‌جانبه‌گرایی آمریکا، بیانگر تلاش آن برای ارائه روایت متوازن‌تر و جهانی‌تر است.

در جمع‌بندی می‌توان گفت: CNN، رویکردی امنیت‌محور، مبتنی بر سیاست داخلی آمریکا و تهدید دانستن ایران دارد و در مقابل BBC، رویکردی چندجانبه‌محور و حقوقی-اقتصادی داشته و پیامدهای بین‌المللی را تبیین می‌کند. این اختلاف نشان می‌دهد که رسانه‌ها نه تنها گزارشگر رویدادها نیستند؛ بلکه سازندگان معنا برای مخاطبان خود نیز هستند. تفاوت در رویکرد این دو رسانه، نمونه‌ای روشن از قدرت چارچوب‌سازی رسانه‌ای است؛ قدرتی که می‌تواند واقعیتی یکسان را به دو برداشت کاملاً متفاوت تبدیل کند. در مجموع، شباهت‌های این دو رسانه در تأکید بر اهمیت تصمیم ترامپ و تأثیر آن بر روابط بین‌المللی بود؛ اما تفاوت‌ها در شیوه‌های پوشش و زاویه دید نسبت به این موضوع وجود داشت. در نهایت، پژوهش حاضر نشان داد که نحوه پوشش خبری خروج آمریکا از برجام در BBC و CNN نه تنها بازتاب‌دهنده رویداد سیاسی مذکور، بلکه آشکارکننده چارچوب‌های معنایی و ایدئولوژیک متفاوت این رسانه‌ها است. تحلیل

چارچوب‌بندی‌ها نشان داد که CNN با برجسته‌سازی تهدید ایران، تمرکز بر شکاف سیاسی داخلی آمریکا و تکیه بر گفتمان امنیتی، خروج از برجام را در قالب سیاست «مهار» و «فشار» مشروعیت‌بخشی می‌کند. در مقابل، BBC با رویکردی چندجانبه و تحلیلی، پیامدهای حقوقی، دیپلماتیک و اقتصادی این تصمیم را برجسته و تلاش کرده روایت متوازن‌تری ارائه دهد که فراتر از گفتمان امنیت‌محور آمریکا باشد. این تفاوت‌ها نشان می‌دهد که رسانه‌ها در بازنمایی رویدادهای جهانی، بیش از آنکه صرفاً نقش بازتاب‌دهنده داشته باشند؛ در حقیقت، کنشگرانی فعال در ساخت معنا و جهت‌دهی به برداشت افکار عمومی هستند؛ کنشگرانی که روایت آنها می‌تواند به‌اندازه سیاست‌گذاران، بر ادراک، تصمیم و سیاست نیز تأثیرگذار باشد. این مطالعه بر اهمیت تحلیل رسانه‌ای در فهم سیاست بین‌الملل تأکید می‌کند و نشان می‌دهد که تفاوت فریمینگ رسانه‌ای می‌تواند بر درک عمومی، دیپلماسی و حتی تصمیم‌گیری‌های سیاسی تأثیرگذار باشد. بنابراین، بررسی دقیق پوشش خبری رسانه‌های بین‌المللی برای تحلیل تحولات ژئوپولیتیک و سیاست خارجی ضروری است.

منابع

- عبداللہی نژاد، علیرضا؛ امید، احمد (۱۳۹۹). مطالعه ساختار و نحوه پوشش اخبار در تلویزیون‌های خبری بین‌المللی. *مطالعات رسانه‌های نوین*، ۶(۲۲): ص ۱۳۹-۱۶۰.
- ناصری طاهری، عباس؛ شیرزادیان، احمد (۱۳۹۸). مقایسه نحوه پوشش اخبار خروج آمریکا از برجام در وبسایت‌های پرس. تی.وی و سی.ان.ان. *پژوهشنامه رسانه بین‌الملل*، شماره ۴: ص ۱۷۹-۲۰۴.
- BBC News. (2018). *US withdraws from Iran nuclear deal*.
- BBC. (2018). US withdrawal from the Iran nuclear deal. *BBC News*. URL= <https://www.bbc.com>. 2.
- BBC. (2018, May 8). Trump pulls out of Iran nuclear deal. *BBC News*. Retrieved from: <https://www.bbc.com/news/world-44031452>.
- CNN. (2018). Trump withdraws from Iran nuclear deal. *CNN*. URL= <https://www.cnn.com>.
- CNN. (a2018). *Trump pulls US out of Iran nuclear deal*.
- CNN. (b2018, May 8). *Trump announces US withdrawal from Iran nuclear deal*. URL= <https://edition.cnn.com/2018/05/08/politics/donald-trump-iran-deal/index.html>
- Dashti, H.R. & Ghasemi Tari, Z. (2020). *A Framing Analysis of News Coverage Regarding Iran's Nuclear Deal: The Case of CNN and Fox News*. WSPS.
- Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 9(11).
- Fairclough, N. (1995). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Longman.
- Fairclough, N. (2015). *Language and Power*. Routledge.
- Gamson, W. (1992). *Talking Politics*. Cambridge University Press.
- Gramsci, A. (1971). *Selections from the Prison Notebooks*. International Publishers.
- Hamid Reza Dashti; Zeinab Ghasemi Tari "A Framing Analysis of News Coverage Regarding Iran's Nuclear Deal: The Case of CNN and Fox News on Iran post-JCPOA (2015-2018). *Journal of World Sociopolitical Studies*, 4(2): p. 241-280.
- McCombs, M. & Shaw, D. (1972). *The Agenda-Setting Function of Mass Media*. Public Opinion Quarterly.
- Schramm, W. (1964). *The Process and Effects of Mass Communication*. University of Illinois Press.